

Memento 1945

Násilná smrt pěti občanů Dačicka

Píše se rok 2012 a dnes už jen málokoho zajímají události, které se v našem kraji odehrávaly před téměř sedmdesáti léty. Lidé mají svoje starosti a pamětníků je už jen velmi málo. Těm žijícím, právě tak i těm, kteří už nejsou, ale dokázali včas promluvit, patří dík, že tento smutný příběh neupadl v zapomnění, zvláště když Boží mlýny v tomto případě mlely naprázdno a lidská spravedlnost byla slepá.

Není účelem těchto řádků žalovat či soudit, ale připomenout. Připomenout příběh lidské statečnosti v krutých podmínkách okupace, bez ohledu na národnost. Na hřbitově ve Slavonicích přibyla nedávno pamětní deska a v nedalekém lese nenápadný křížek s datem

7.6.1945. Co se odehrálo v dopoledních hodinách v tento červnový čtvrtek v lese u Slavětína, to si můžeme jen domýšlet, ale výsledkem byla násilná smrt pěti mužů.

Celou událost popsal historik Michal Stehlík, ve svojí práci pod názvem Dačická exekuce, spisovatel Ludvík Štěpán v knize A jinak se pluje po moři a Drahoslav Stejskal v LISTECH JIHOZÁPADNÍ MORAVY č.3 - 2003.

Toho dne stáli před hlavními zbraní tzv. Hobzových partyzánů Arnošt Pittinger, Robert Fritzen, Antonín Laudát, Johann Brehm a František Vosol. Jejich osud se zde naplnil.

Hobzovi partyzáni byli ozbrojenými složkami- údajně z Tábořska, kteří na Dačicku po válce zajišťovali odsun německého obyvatelstva za hranice.

Nelze, ani není účelem, zde posuzovat činy všech zde uváděných obětí a jejich samozvaných soudců. Ale například podle svědectví dnes již nežijícího svědka, který v době Heydrichiády, tzn. už v roce 1942, hovořil s lesmistrem Arnoštem Pittingerem, funkcionářem NSDAP v Dačicích, v jeho kanceláři a zapamatoval si Pittingerův výrok: „Co vy Češi jste to za lidi...“ Pittinger mu poté ukázal v zásuvce psacího stolu uložené udavačské dopisy, které se snažil nepostupovat dál německé tajné policii – Gestapu. Tak chránil před perzekucí své spoluobčany. Možná právě to, že věděl, se mu stalo osudným a proto byl umlčený.

Naproti tomu rolník Antonín Laudát, Čech z Dobrohoště, který v době okupace podporoval odboj, skrýval a živil pronásledované, na což dodnes existují písemné doklady, dopadl obdobně.

Všichni tito uvedení byli odvedeni pravděpodobně 6. června 1945 z Dačic k údajnému odsunu za hranice do Rakouska, čímž po nich stopa končí. Není vyloučeno, že byli zavražděni už téhož dne, ale spíše o den později. Jejich hrob byl později nalezen v lese nedaleko Slavonic, v roce 1946 byly jejich ostatky exhumovány a pohřbeny za „bezpečnostních“ opatření v neoznačeném hrobě , na hřbitově ve Slavonicích.

Nelze se nezmínit o lesmistru Robertu Fritzenovi, občanu německé národnosti z Budíškovic a jednom ze zavražděných, který měl funkci blockleitera NSDAP, ale coby dlouholetý místní občan, nikdy neváhal použít svého vlivu, při podpoře rodin postižených za války okupačním režimem. Je znám případ, kdy „upytlačenou“ zvěřinou se svým zaměstnancem zásobovali tyto rodiny, za což hrozily těžké tresty a udavačů rozhodně nebylo málo.

Dokonce při zatýkání českých občanů Gestapem - samozřejmě na udání, neváhal jet na vypůjčeném kole do nedalekých Krasonic, zaručit se a právě díky svým známostem v represivních složkách, dotyčného zachránit před uvězněním. A toto nebyly jediné případy, kdy svým českým spoluobčanům v této kruté době pomohl.

Právě díky takovým lidem se řada občanů vyhnula perzekuci ze strany okupačních úřadů.

Proto také, když byl Robert Fritzen 9. května 1945 odvážen do Dačic do internace, odjížděl ne bez obav, ale s klidným svědomím, že nikomu neublížil. Měl pocit, že už je pozdě aby promluvil, jak se při převozu rezignovaně vyjádřil před řidičem a svojí manželkou. Aniž by to předem tušil, obdobně dopadl jeho kolega Pittinger se svým pokusem o obhajobu, když mu byly dokumenty, které mu měly pomoci, vyšetřujícími orgány okamžitě zabaveny. Proč- to si lze snadno domyslet...

Kdo to byl Robert Fritzen? Narodil se 22. května 1903 v Merklíně u Přeštic, v rodině lesmistra německé národnosti. Celý život prožil v českém prostředí, v duchu rodinné tradice vystudoval Lesnickou školu v Písku a později vstoupil jako lesník do služeb hraběcí rodiny Schaffgotschů na panství Budíškovice.

Hrabě Guido Schaffgotsch, který se oženil s Annou Salmovou, neteří původního majitele panství hraběte Maxe Wallise, mj. založil v obci pilu, která od roku 1932 poskytovala po 80 let obživu generacím obyvatel, než před nedávnem zanikla. Na jejím vzniku i provozu, měl svůj nemalý odborný podíl i Robert Fritzen.

V roce 1930 se oženil a se svojí manželkou Ernou měli dvě děti: Roberta (*1932) a Ernu (*1935). V Budíškovících bydleli nejdříve v bytě pro zaměstnance u pily a později, už jako hraběcí lesmistr, ve služebním bytě na Lesní správě. Ze vzpomínek sousedů, zaměstnanců i známých lesníků lze s jistotou usuzovat, že se jednalo o rodinu váženou a rozhodně ne neoblíbenou.

Rodina Fritzenova byla do konce války nedílnou sousedskou součástí budíšovické společnosti a její osud po válce vyvolal zděšení i účast, ale bohužel se nenašel nikdo, kdo by pomohl. Byla také odsunuta jako rodina německá za hranice, kde doslova živořila, zatímco jejich majetek a byt byl rozkraden a až po dlouhé době se jim podařilo vrátit do Čech. Ale to už je jiný příběh.

Na leningradském hřbitově obětí blokády je veliký nápis: „Nic není zapomenuto, nikdo není zapomenut“. Ale Bůh je vysoko, Leningrad daleko a lidská paměť má své meze. A tak ani nepřekvapuje, že nejen lidé, jejichž předkové se po válce angažovali na místní vítězné straně, nemají zájem tuto událost ani připomínat.

Věnujme proto těm, kteří si to zasloužili, vzpomínku i úctu.

Jiří Daňhel